

Chorzowski Program Ostonowy
„Korpus Wsparcia Seniorów”
na rok 2025

Spis treści

WSTĘP	3
I. PODSTAWY PRAWNE	4
II. DIAGNOZA POTRZEB	4
III. CEL PROGRAMU	6
IV. ADRESACI PROGRAMU	6
V. TERMIN REALIZACJI	6
VI. ZAKRES PRZEDMIOTOWY PROGRAMU	6
VII. REALIZACJA PROGRAMU	6
VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	7
IX. SPRAWOZDAWCZOŚĆ	7

WSTĘP

1. Chorzowski Program Osłonowy „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2025 jest odpowiedzią na zmieniające się potrzeby najstarszych mieszkańców Miasta Chorzów.
2. Chorzowski Program Osłonowy „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2025 wprost wpisuje się w założenia i cele polityki społecznej Miasta w zakresie wspierania działań na rzecz mieszkańców w wieku powyżej 60 roku życia, którzy ze względu na wiek oraz stan zdrowia wymagają wsparcia.
3. Chorzowski Program Osłonowy „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2025 zawiera diagnozę potrzeb mieszkańców, określa cel, zakres podmiotowy i przedmiotowy, wskazuje realizatora i źródła jego finansowania. Jest uzupełnieniem innych działań prowadzonych przez Miasto na rzecz mieszkańców w wieku powyżej 60 roku życia.
4. Chorzowski Program Osłonowy „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2025 uwzględnia wytyczne zawarte w Programie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2025 w zakresie modułu II.
5. Ilekroć w Chorzowskim Programie Osłonowym „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2025 mowa jest o:
 - 1) „Programie” - rozumie się przez to Chorzowski Program Osłonowy „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2025;
 - 2) „Programie 2022” - rozumie się przez to Chorzowski Program Osłonowy „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2022;
 - 3) „Programie 2023” - rozumie się przez to Chorzowski Program Osłonowy „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2023;
 - 4) „Programie 2024” – rozumie się przez to Chorzowski Program Osłonowy „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2024;
 - 5) „Programie Rządowym” - rozumie się przez to Program „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2025 ogłoszony przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej;
 - 6) „Mieście” - rozumie się przez to Miasto Chorzów;
 - 7) „Ośrodka Pomocy Społecznej” - rozumie się przez to Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzowie.

I. PODSTAWY PRAWNE

1. Podstawę realizacji Programu stanowi art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. 2024 poz. 1283 z późn. zm.), w związku z wejściem w życie Programu Rządowego.
2. Program wpisuje się w przyjętą, uchwałą nr XLIV/860/14 Rady Miasta Chorzów z dnia 24 kwietnia 2014 r., „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Chorzowa do roku 2030”.

II. DIAGNOZA POTRZEB

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 31.12.2023 r., Miasto Chorzów zamieszkuje 100593 mieszkańców, z czego 23,93% (24 076 osób) to osoby w wieku poprodukcyjnym¹. Niemal 24% udziału osób w wieku emerytalnym w strukturze ludności Miasta jest jednym z najwyższych w Województwie Śląskim.

Podstawowymi problemami demograficznymi Chorzowa jest postępujące starzenie się populacji i jego wyludnianie się. Liczba mieszkańców z roku na rok maleje a tendencja ta, na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat, ma charakter stały. Wpisuje się ona w ogólnopolski oraz regionalny trend, związany z ujemnym przyrostem naturalnym i migracją ludności z miast (głównie rodzin) na ich przedmieścia lub na wieś.

Z danych GUS wynika, iż Chorzów jest Miastem, które zdecydowanie weszło już w fazę starości demograficznej. Średnia wieku mieszkańca Chorzowa w 2023 r. wynosiła 44,1 lat. W roku 2023 wskaźnik przyrostu naturalnego był ujemny i wyniósł -8,8 na 1000 mieszkańców², a zgodnie z prognozą demograficzną GUS do roku 2060, w Chorzowie nastąpi znaczny spadek liczby mieszkańców do 76450 w tymże roku³. Równocześnie w perspektywie lat, podobnie jak w całym regionie, przewiduje się postępującą zmianę struktury społecznej – spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz znaczny wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym.

Kolejnym obserwowanym problemem w Chorzowie jest tzw. singularyzacja starości, oznaczająca samodzielne zamieszkiwanie i prowadzenie gospodarstwa domowego. Osoby starsze, chore i niepełnosprawne mogą w ograniczonym zakresie liczyć na wsparcie najbliższej rodziny, a często zdane są wyłącznie na siebie, pomoc sąsiedzka lub pomoc ze strony instytucji. W zależności od własnych potrzeb osoby te mogą otrzymać różnego typu wsparcie instytucjonalne zorganizowane na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, udzielane zarówno przez Miasto jak i przez organizacje pozarządowe działające na jego zlecenie.

Podstawową jednostką udzielającą pomocy pozainstytucjonalnej jest Ośrodek Pomocy Społecznej, który od lat realizuje pomoc w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług

¹ bdl.stat.gov.pl, *Stan ludności w roku 2023 w Mieście Chorzów*

² bdl.stat.gov.pl, *Gęstość zaludnienia w Mieście Chorzów oraz wskaźniki przyrostu naturalnego w roku 2023*

³ bdl.stat.gov.pl, *Prognoza ludności na lata 2023-2060*

opiekuńczych oraz szereg programów skierowanych do osób starszych, chorych, niepełnosprawnych. Zmiana liczebności danych grup wiekowych, singularyzacja starości oraz zmiany wielu aspektów życia spowodowały potrzebę rozszerzenia i uzupełnienia katalogu form pomocy ukierunkowanej na potrzeby osób starszych, w tym niesamodzielnych mieszkańców Chorzowa.

W odpowiedzi na powyższe, Miasto Chorzów w latach 2022 – 2024 przystąpiło do Programu, którego realizatorem był Ośrodek Pomocy Społecznej. Program 2022, jak i 2023 realizowany był zarówno w ramach modułu I w formie świadczenia pomocy i wsparcia osobom potrzebującym poprzez zaangażowanie do jego realizacji wolontariuszy, jak i modułu II przez dostęp do tzw. „opieki na odległość”, której celem była poprawa bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych. Natomiast Program 2024 realizowany był wyłącznie w ramach modułu II.

Realizacja modułu II w ramach Programu 2024 wynikała z rozeznania potrzeb mieszkańców miasta Chorzów w wieku 60 lat i więcej zgodnie z zapisami programowymi. W związku z deklaracją przystąpienia do Programu 2022 przez około 100 osób starszych – mieszkańców Miasta, w 2022 r. z zastosowaniem procedur wynikających z obowiązujących przepisów, zakupiono stosowne opaski, które użytkowane były w latach 2022-2024, jednak ich obecny stan techniczny wymaga zakupu lub dzierżawy nowych urządzeń.

Dla zapewnienia jak najlepszego wykorzystania możliwości, które daje w/w urządzenie, w każdym roku organizowane były szkolenia oraz indywidualne spotkania.

W realizacji modułu II Programu 2024 ponad 30 osób skorzystało ze wsparcia. Z danych centrum teleopieki wynika, że w trakcie realizacji Programu w roku 2024, wykonano 181 zgłoszeń do dyspozytora przy użyciu opaski, z tego 180 zakończyło się udzieleniem wsparcia przez telefon, prośbą o interwencję kogoś z otoczenia, prośbą o interwencję pracownika ośrodka pomocy społecznej, natomiast 1 zdarzenie zakończyło się wystaniem odpowiednich służb ratowniczych.

Reasumując, doświadczenia z realizacji Programu 2022, 2023 i 2024 jak również aktualnie rozeznane potrzeby, potwierdzają zasadność kontynuacji realizacji Programu w 2025 r. Warto jednak zaznaczyć, że jeśli chodzi o moduł II zaobserwowano w roku 2024 spadek zainteresowania tego typu formą wsparcia w stosunku do roku 2023. Powyższe mogło wynikać z faktu, że Program został uruchomiony dopiero w miesiącu lipcu 2024 r. Krótki okres realizacji Programu 2024, a także okoliczność, iż jest on skierowany do osób starszych, często schorowanych, których sytuacja życiowa z dnia na dzień dynamicznie może ulec zmianie, wpłynęły na liczbę osób zainteresowanych Programem.

Przewiduje się, że w 2025 r. z pomocy i wsparcia w zakresie modułu II skorzysta łącznie około 20 osób w wieku 60 lat i więcej. Liczba odbiorców podlegać będzie stałej weryfikacji oraz aktualizacji, zgodnie z bieżącymi potrzebami.

III. CEL PROGRAMU

Celem Programu jest poprawa bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych przez zwiększenie dostępu do tzw. „opieki na odległość”.

IV. ADRESACI PROGRAMU

1. Adresatami Programu są osoby w wieku 60 lat i więcej, mające problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzące samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkające z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia – mieszkańcy Chorzowa.
2. Adresaci Programu 2025, o których mowa w ust. 1, w celu objęcia Programem zgłaszają chęć udziału bezpośrednio w Ośrodku Pomocy Społecznej lub pod wskazanym numerem telefonu albo na adres mailowy.

V. TERMIN REALIZACJI

Program realizowany jest w terminie do dnia **31 grudnia 2025r.**

VI. ZAKRES PRZEDMIOTOWY PROGRAMU

Program obejmuje swoim zakresem realizację **Modułu II** Programu Rządowego, mającego na celu poprawę bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych w wieku 60 lat i więcej poprzez dostęp do tzw. „opieki na odległość”, zakładającego w szczególności dofinansowanie zakupu lub dzierżawy oraz kosztów użytkowania tzw. opasek lub innych urządzeń bezpieczeństwa wraz z systemem obsługi.

VII. REALIZACJA PROGRAMU

1. Realizatorem Programu w Mieście jest Ośrodek Pomocy Społecznej.
2. Do zadań Ośrodka Pomocy Społecznej należy rozeznanie potrzeb osób w wieku 60 lat i więcej, organizacja, realizacja i koordynacja Programu, bieżący monitoring oraz sprawozdawczość.
3. Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach Modułu II Programu Rządowego:
 - a) dokonuje zakupu lub dzierżawy urządzeń do świadczenia usługi „opieki na odległość” lub/i zakupu usługi w zakresie obsługi systemu polegającego na sprawowaniu całodobowej opieki na odległość nad osobami w wieku 60 lat i więcej przez centrum monitoringu;
 - b) prowadzi ewidencję zgłoszeń telefonicznych i mailowych adresatów Programu 2025;
 - c) monitoruje i kontroluje świadczenie usługi, o której mowa w ppkt a);
 - d) prowadzi kampanię informacyjną poprzez:
 - umieszczenie artykułów w lokalnej prasie;
 - umieszczanie plakatów na terenie Miasta;
 - umieszczenie informacji na stronie internetowej.

4. Ośrodek Pomocy Społecznej jest administratorem danych osobowych w zakresie danych osób w wieku 60 lat i więcej pozyskanych dla celów realizacji Programu w sposób, o którym mowa w ust.3.
5. Podczas realizacji Programu, Ośrodek Pomocy Społecznej może współpracować z innymi podmiotami, w tym z Centrum Integracji Międzypokoleniowej w Chorzowie.

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

1. Program finansowany będzie ze środków finansowych:
 - 1) pochodzących z dotacji celowej budżetu państwa w zakresie realizacji przez Miasto innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb Miasta wynoszących nie więcej niż 80%;
 - 2) środków własnych Miasta wynoszących nie mniej niż 20%.
2. O środki finansowe, o których mowa w ust.1 pkt 1) Miasto wnioskuję do Wojewody Śląskiego, na zasadach określonych w Programie Rządowym.
3. Miasto może wnioskować do Wojewody Śląskiego o zwiększenie środków finansowych, o których mowa w ust.1 pkt 1).
4. Niewykorzystane środki finansowe podlegają zwrotowi na zasadach przewidzianych w ustawie o finansach publicznych.
5. W przypadku niezyskania przez Miasto Chorzów środków finansowych, o których mowa w ust.1 pkt 1) Program nie będzie realizowany.

IX. SPRAWOZDAWCZOŚĆ

1. Bieżący monitoring i ewaluację Programu prowadzi realizator, o którym mowa w Rozdziale VII ust.1.
2. Z realizacji Programu, realizator, o którym mowa w Rozdziale VII ust.1, sporządza sprawozdanie, według wzoru ustalonego przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.
3. Sprawozdanie, o którym mowa w ust.2, przekazane zostanie do Wojewody Śląskiego w terminie do dnia 30 stycznia 2026 r. za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej.